

Orests Silabriedis

Indulim Kalniņam – 100

Latvijas valsts vienaudzis Indulis Kalniņš (1918–1986) kaut kādā ziņā ir viena skaņdarba komponists. Viņa leģendārais “Silavas valsis” komponēts latviešu valodas skolotājas un dramaturģes Ventas Vīgantes lugas “Palmas zaļo vienmēr” izrādīšanai Dailes teātrī 1959. gadā. Valsis pamazām ieviešas dzīvē, un vismaz līdz 80. gadu pirmajai pusei to dzied izlaidumos, absolventu sanāksnās un ģimenes svētkos, to pieprasa radioklausītāji, “Silavas valsi” piesauc stāstos un humoreskā, un laikrakstos var lasīt, ka vēl arī 21. gadsimta sākumā šo melodiju atceras gan Latvijā, gan latviešu sabiedrībā citviet pasaulē.

Taču tā ir tikai viena no neskaitāmajām melodijām, ko Latvijas Radio kora izveidotāja un pirmā mākslinieciskā vadītāja Teodora Kalniņa dēls Indulis Kalniņš komponējis teātra izrādēm, kinofilmām, koncertskatuvei. Viņa mantojums varētu būt stipri apjomīgs, ja ne ugunsgrēks, kas savulaik daļu no tā pārvērtis pelnos.

Šajā tekstā ieskatīsīmies periodikā, kas Induļa Kalniņa gaitas epizodiski rāda no studiju laikiem līdz radošā mūža noslēgumam.

1934

Laikraksta “Rīts” 17. decembra laidienā Volfgangs Dārziņš raksta: “Žilinska klasi reprezentēja divu ievērojamu vīru, Teodora Kalniņa un Viktora Eglīša dēli – Indulis Kalniņš un Vidvuds Eglītis. Abos jūtama apdāvinātība.”

1939

Eduards Ramats kādā “Latvju Kareivja” laidienā recenzē koncertu ar Induļa Kalniņa jaundarbu: “18. novembrī Dubultu

baznīcā pirmo reizi atskaņoja Induļa Kalniņa komponēto “18. novembra kantāti” korim, baritona solo un ērģelēm. Jaunajam autoram nav trūcis drosmes un uzņēmības pirmo reizi producēties jau ar plašāka apmēra darbu, kas izdevies gluži laimīgi. Kantāte savos apmēros apmēram līdzīga Jurjānu Andreja “Tēvijai”, veidota ar solidu tehnisku prasmi, atjautīgu harmonisku zīmējumu, svaigi un iespaidīgi. Melodiski, iekļūstīgi veidots baritona solo; skaistākā epizode šķita kora un solo kopdziedājums. Sparīga, pacilājoša ir kantātes koda, vēlams būtu, lai autors to izstrādātu vēl mazliet plašāku formas ziņā. – Tātad Latvijā populārajam Kalniņu – mūziķu vārdam nākotnē sola pievienoties vēl jauns talants. Kantāti atskaņoja Dubultu draudzes koris Vitus Eihes vadībā, tirā intonācijā, spraigi, aizrautīgi. Baritona solo skanīgi, vijīgā kantilēnā dziedāja Bronislavs Pupšto, pašam autoram pārvaldot ērģeļu partiju. Koris vēl dziedāja rūpīgā izstrādājumā Zāliša “Dārgās ēnas”. Jācer, ka ar jauno kantāti autors pie izdevības iepazīstinās arī plašākas aprindas, jo uguns kristības izdevušās.”

1940

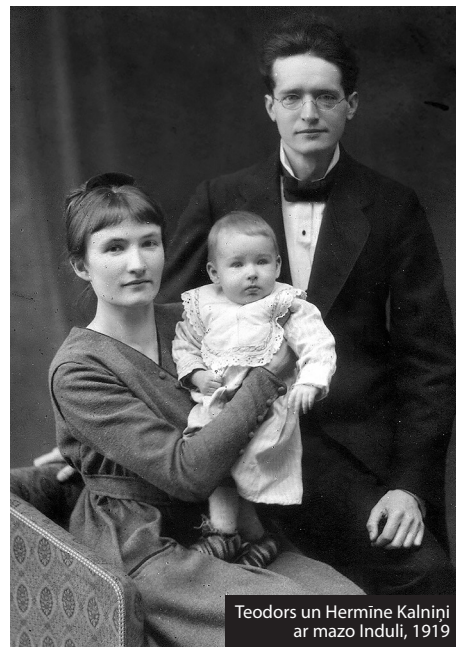
Laikrakstā “Rīts” publicēta fotogrāfija, kurā Jāzepe Vītols māca trīs jaunekļus: Egonu Šķipsnu, Imantu Saksu un Induli Kalniņu.

1945

Latviešu nometnes laikraksts Ķīlē 2. martā atstāsta, kas rakstīts “Literatūrā un Mākslā”: “Jānis Grots rakstījis recenziju par Raiņa “Pūt, vējiņi” izrādi Dailes teātrī. Lugu inscenējušas režisores Felicita Ertnerē un Marga Teterē, piedaloties Emilam Mačam. Kostīmus zīmējusi Džemma Skulme un Ģirts Vilks, dejas iestudējusi Ērika Ferda, bet Indulis Kalniņš izrādei devis “dažus iezīmīgus mūzikas momentus.”

1947

Mēnešraksta “Karogs” 1. burtnīcā Eduards Smilģis raksta: “Tāpat kā O. Skulme nospraudis Dailes teātra uzdevumus inscenējuma dekoratīvajā nozarē, Burhards Sosārs to darījis mūzikas laukā. Viņš uzskata, ka “mūzikai teātrī jābūt tikpat dažādai, cik dažāds ir lugu saturs, no kura tā izaug un top līdz ar inscenējumu” un “tai pirmām kārtām jāatbalsta uz skatuves vajadzīgā noskaņa un jārada vajadzīgā atmosfēra”. Garās nošu rindas, ko Dailes teātra inscenējumiem rakstījis Sosārs, stiprā mērā atbilst šim viņa prasībām, bet atsevišķas melodijas pēc savas skatuves misijas papildījuma pārgājušas tautā. Sosāra tradīcijas teātrī godam turpina talantīgais melodiķis, skatuves gara būtiskais izjutējs un savdabīgais jaunradītājs Margeris Zariņš; viņam par talantīgu palīgu veidojas jaunais skatuves komponists Indulis Kalniņš.”

Teodors un Hermīne Kalniņi ar mazo Induli, 1919

Foto no Daumanta Kalniņa personiskā arhīva

1947

“Literatūras un Mākslas” 27. jūnija laidienā Jānis Grots par Lopes de Vegas lugas “Untumniece” uzvedumu: “teātra izrādi atdzīvina Induļa Kalniņa mūzika pēc spāņu tautas dziesmu melodijām. Tā būtu vēl iespaidīgāka, ja tanī spēcīgāk būtu jūtams spāņu mūzikas savdabīgums, intonācijas, uzsverumi.”

1948

“Literatūras un Mākslas” 28. novembra laidienā Maskavas “uzdāvinātais” muzikologs Muzaļevskis raksta: “Starp atsevišķiem kompozīcijas fakultātes studentiem (kompozīcijas katedras vadītājs doc. Skulte) vērojami arī ļaunprātīgi mācību disciplīnas pārkāpumi. Konservatorijas vadībai nāksies stingri vērsties pret tādiem studentiem kā Indulis Kalniņš, Šķipsna, Skudra.”

“Padomju Students”. 8. decembris. J. Valdēns: “Protams, ja visi studenti strādātu tā, kā, piemēram, Kompozīcijas fak. vēstures nodaļas students Nikolajevs vai Kordirigentu fak. studente Melnace, kas apzinīgi sagatavo katru stundu, tad mierīgi varētu neinteresēties par eksāmenu sesijām. Bet tā ir samērā izolēta parādība. Medaļas otru pusi reprezentē cits darba stils, ko spīdoši demonstrē Kompozīcijas fak. studenti – Indulis Kalniņš un Jānis Šķipsna. Viņu parādīšanās Konservatorijā ir ļoti izcils notikums.”

“Literatūra un Māksla”. Decembris. Aivars Vaivarājs raksta par koncertu, kurā Arvīds Jansons diriģē Pētera Barisona Otro simfoniju un Tālis Matīss “iejutīgi dzied” četras Emīla Dārziņa solodziesmas (viena no tām – “Pazudusī laimīte”), ko instrumentējis Indulis Kalniņš, dodot orķestrim “atzīstamu skanējumu”. Vēl jāpiestrādā pie stīgu un koka pušaminstrumentu līdzsvarojumu. Nedrīkstētu arī būt tā, ka instrumentācija nomāc solista balsi.

1950

Annas Brodeles lugas “Marta” uzvedumam Indulis Kalniņš piemeklējis revolucionāru dziesmu motīvus, kas ievada un noslēdz ainas. Gunārs Priede recenzē un atzīst, ka izvēle veiksmīga.

Pavasārī notiek LPSR Ministru padomes Mākslas lietu pārvaldes, Padomju Komponistu savienības un Padomju Rakstnieku savienības rīkots “orķestra mūzikas konkurss” (spriežot pēc prēmēto darbu nosaukumiem, iespējams, tautiskas ievirzes), kurā Jēkabs Graubiņš tiek pie otrās prēmijas, Mārtiņš Jansons, Sergejs Krasnopjorovs, Nikolajs Zolotonoss – pie trešās prēmijas, un ārpus prēmēšanas žūrija atskaņojumam iesaka citstarp Induļa Kalniņa “Dūdu danci” un “Vainadziņu”.

1951

“Padomju Jaunatne”. 7. septembris. J. Runcis recenzē Antona Čehova “Trīs māšas”, ko iestudējusi Felicita Ertnera, kuru savukārt konsultējis Maskavas režisors Nikolajs Gorčakovs. Par abu režisoru un Induļa Kalniņa “kopēju sasniegumu uzskatāma izrādē daudzveidīgi un iedarbīgi izkārtotā mūzika, kas palīdz risināt lugas psiholoģiskos motīvus”.

“Padomju Jaunatnes” 19. decembra laidienā Oļģerts Grāvītis piesauc Induļa Kalniņa dziesmu “Tam nenotikt” solīstam, korim un orķestrim – izsaka atzīnību, taču arī brīdina

Skauts pilnā ekipējumā

no nevēlamas oriģinalitātes, kam nav sakara ar dziesmas tēliem un kas ir pašmērķīga.

1952

Žurnāla “Karogs” septembra burtnīcā “bāla, maznozīmīga” kādam recenzentam liekas Induļa Kalniņa mūzika Ļermonotova “Maskarādes” iestudējumam. Skatītāji brīnīties, kāpēc nav izmantota Arama Hačaturjana populārā “Maskuballes” mūzika.

1953

17. maijā Oļģerts Grāvītis vēro teātra mūziku, kas esot pabērna lomā. Citstarp Lopes de Vegas “Valensijas atraitnes” iestudējumā viņam pietrūkst 16.–17. gadsimta stilam atbilstoša spāniskā kolorīta. Ārējie kolorīta meklējumi neaizstāj spāņu nacionālo intonāciju trūkumu. Savukārt Jāņa Granta un Voldemāra Sauleskalna lugas “Jūras vējos” inscenējumā “pietiek noskatīties pirmās trīs ainas, lai kļūtu skaidrs, ka “Jūras vēju” uzvedumam sacerētā mūzika kalpo pavisam citiem, teātra mūziku degradējošiem mērķiem – tā nosedz dekorāciju pārkārtošanas trokšņus ainu starplaiķos”.

22. novembrī “Literatūrā un Mākslā” teikts: “Ļoti organiski [“Romeo un Džuljeta”] iz-

rādē iekļaujas Margēra Zariņa un Induļa Kalniņa mūzika. Pēc ilgāka laika šai inscenējumā atrodam mūziku, kas patiešām palīdz tēlu raksturošanai, rada vajadzīgo noskaņu, atmosfēru, nevis tikai aizpilda ainu starplaiķus, slēpj skatuves pārbūves trokšņus.”

1955

15. marta “Padomju Jaunatnes” laidienā T. Indra piedalās zvejnieku kultūras nama “Ziemeļblāzma” sieviešu kora mēģinājumā, ko vada Jānis Brigzna. Korī dzied gan veca zvejnieku māmiņa, gan vidusskolniece komjauniete, gan strādniece no Zivju fabrikas,

Nogurušais sarkanarmietis

gan Rinūžu ciema zvejnieces-mājsaimnieces. Repertuārā citstarp Induļa Kalniņa dziesmas “Aust rīts” un “Komjauniešu dziesma”.

1957

18. maijā laikrakstā “Literatūra un Māksla” lasām Antona Stankeviča recenziju par Valentīna Katajeva lugas “Riņķa kvadrātūra” iestudējumam Pētera Pētersona režijā. Recenzija nav sevišķi labvēlīga, tomēr tajā piesauktie skati no izrādes uzbur mūsu acupriekšā īstēni teatrālas ainas: “Nosacītība vijas cauri visai izrādei – skatuves malā pie klavierēm “tāds kā dzīvē” sēž teātra Mūzikas daļas vadītājs Indulis Kalniņš, kas ne tikai aizpilda muzikālo momentu, bet var izrādes laikā pāriet skatuvi, līdzdarboties notiekošajā (pasniegt tēlotājam mētelī, noskūpstīt roku), no kulisēm var atskanēt kolēģa aizrādījums attiecībā uz tēlojuma pareizību, zemteksti skatītājam var patiešām kļūt lasāmi, jo tos projicē uz istabas sienām...”. Gribētos gan redzēt, gan piedalīties.

1958

3. decembra “Padomju Jaunatnes” laidienā Gunārs Treimanis stāsta par “Gēstas Berlinga” jauno iestudējumam, nav tīri sajūsmā par aktierspēli, sākot jau ar titulvaroņa atveidotāju Hariju Liepiņu, toties Treimanim

“Šķiet, ka Gēstas Berlinga būtību vislabāk izdevies atminēt Burhardam Sosāram, kura kavaleru dziesma tautā ļoti iemīlota. Indulis Kalniņš papildinājis iestudējumu ar jaunām melodijām, tās inscenējumā iederas”.

1959

“Literatūra un Māksla” ziņo, ka Ventas Vīgantes lugas “Palmas zaļo vienmēr” iestudējumā “pilnvērtīgs ir komponista Induļa Kalniņa devums. “Silavas valsī” ir iespēja kļūt par populāru sadzīves dziesmu.”

Zigmunds Skujiņš tēlaini stāsta par Leonīda Leimaņa filmas “Šķēps un roze” uzņemšanu un filmas komponista Induļa Kalniņa vārdā sola, ka “viena no galvenajām melodijām būšot valsis. Tas tikšot svilpots, dziedāts un spēlēts. Brīžiem skanēsot minorā, brīžiem mažorā”.

Dailes teātra pianists

1961

25. februāra “Literatūrā un Mākslā” lasām, ka Komponistu savienības sanāksmē par savu jaunradi atskaitījies komponists Indulis Kalniņš: “Sanāksmes dalībnieki noklausījās miniatūras vijolei un dziesmas no mūzikas bērnu radiatorādījumiem “Pateicīgie kukaiņi” un “Kā Sala vecis sastrīdējās ar Sniega māti”. Apsveicama Induļa Kalniņa aktivitāte bērnu dziesmu radīšanā. Komponists labi izpratis bērnu psiholoģiju, dziesmas patīkamas, atbilstošas bērnu uztverei. Debatēs, skarot jautājumu par vijoļu miniatūru atsevišķiem trūkumiem, izskanēja doma, ka Indulim Kalniņam ir visas dotības, lai turpmāk varētu gaidīt arī lielākas formas skaņdarbus.” Vērtētāju vidū – Jānis Ķepītis, Ģederts Ramans, Jānis Līcītis, Marģeris Zariņš u. c.

17. jūnija “Austrālijas Latvieti” persona ar segvārdu Večiņa ziņo no Latvijas: “Visa Rīga dzied, dejo un spēlē “Silavas valsī”, kas pielipis tautai, sevišķi jauniešiem, jo pauž tikai romantiku – bez politikas. Šo “Silavas valsī” dzied bērni sētās, dejo jaunieši restorānos, un tā vien šķiet, ka kādu dienu to sāks dziedāt arī visi putni kokos.”

Venta Vecumniece iestudē Arkādija Stavicka lugu “Gājputni”, un tituldziesmas teksta autore ir Induļa Kalniņa mūža beidzamo dekāžu dzīvesbiedre – Dailes teātra leģendārā sufliere Maija Spera.

Induļa Kalniņa izdoma glābj Jāņa Lūša komēdijas “Sniega cilvēka bojā eja” inscenējumu, kas tapis Pētera Pētersona vadībā – neveiksmes pamatā vāja, pavirši uzrakstīta luga, sak, kad visi striķi trūkst, glābj dziesma, motīvs vai maza muzikāla replika, “lai neizdzistu dzīvība uz skatuves”.

1962

Jūlijs Vanags slavē Induļa Kalniņa vērienu un iejūtu, rakstot tēlainu mūziku Raiņa lugas “Ilja Muromietis” iestudējumam Felicitas Ertneres vadībā.

Žurnālā “Liesma” publicēts Induļa Kalniņa veltījums Dailes teātra studijas absolventiem “Atvadu dziesma” no mūzikas Gunāra Priedes lugas “Nāk dēli mājās” uzvedumam. Teksta autors Pēteris Pētersons.

Laikrakstā “Dzimtenes Bals” Ilze Kalnāre raksta par “Silavas valša” autoru, kuru tautā dēvējot par “vecā Teodora dēlu”. Rīgas Radiofonā “Silavas valsī” ne mazāk populārs kā Emīla Dārziņa “Melanholiskais valsis”, saka Kalnāre. Mazliet tālāk – prēmiju, ko saņēmis par mūziku filmai “Šķēps un roze”, viņš izmantojis ceļojumam pa Krimu un Kaukāzu, un viņam ļoti patīcis Gruzijā. Vasarās “viņi abi ar ērgelnieku Pēteri Sipolnieku dienas pavada motorlaivā uz Lielupes, makšķerēdami lidakas, bet vakaros uz papīra rodas jaunas melodijas, kas jaunajā sezonā skanēs no Dalies teātra skatuves”. Sipolnieku muiža Valteros, saka Daumants Kalniņš. Tur dzimst tiešām akvareliskais, vietumis gandrīz netveramais triptihs “Lielupes akvareļi” ar daļām “Vējš”, “Atspīdumi” un “Ledi iet”.

30. decembra “Literatūrā un Mākslā” Juris Pabērzs raksta par Andreja Upīša “Mirabo” iestudējumu: “Aktīva, dzīva izrādes dalībiece ir Induļa Kalniņa mūzika. Tiesa,

Ar Miraldu un Daumantu

orķestrim rakstītās mūzikas izpildījuma efektivitāte īsti neatbilst inscenējuma vērienam. Derētu kuplāks, varenāks skanējums. Bet tas acimredzot sniedzas pāri orķestra pašreizējām tehniskajām iespējām.”

1964

Induļa Kalniņa kādreizējais studiju biedrs Imants Sakss izdevumā “Latvija Amerikā” raksta par Ādolfu Ābeli un garāmejot piemin formas nodarbības, kur jauniešiem konservatorijas “Gulbju cāļiem” nereti iznākot pirmās pārAGRās saplēšanās ar profesoru. Līdzās citiem opusiem nosaukts Induļa Kalniņa “Spāņu bolero”, kas mūs var interesēt tādēļ, ka atmiņu sarunā ar komponistu dēlu Daumantu Kalniņu pieskaramies meistara īpašai interesei par spāņu mūzikas motīviem un ritmiem visa mūža garumā.

1965

Ventas Vīgantes vadeviļa “Pēter, kur tavi dēli?”. Režisore Felicita Ertnera “Dzimtenes Balsī” stāsta, kā abi ar Induli Kalniņu pārtaisījuši komēdiju par vadeviļu. Induļa Kalniņa mūzika “skan kā rečitātīvs, kas lieliski pasvitro lugas galveno domu – darba un dzīves prieku,” saka Felicita Ertnera. Recenzents Juris Pabērzs: “Darba rezultāts teātri ir daudzu radošu veikumu summa. Šoreiz tajā liela daļa pieder komponistam Indulim Kalniņam. Kā atzinību komponistam mēdz teikt, ka mūzika papildina un balsta izrādi. Šoreiz jāsaka vairāk: mūzika iekļaujas izrādē un ceļ to augstākā aktivitātes un mākslinieciskās pilnskanības līmenī.”

1967

Aktrise un literāte Rasma Birzģale klausās skaņuplati ar Raiņa lugas “Pūt, vējiņi” ierakstu un kādā no “Laika” laidieniem saka: “Induļa Kalniņa simfoniskā mūzika nemaz neiederas latviešu sētas pasaulē.”

Sufliera būdā

Kāzu rotaļas izskan kā galma ceremoniāls; Baibas dialogs ar Uldi pie nolauztās egles romantiskas vijoles pavadījumā atgādina lētu filmu; un vāgneriskie akordi pēc Baibas nāves pilnīgi iznīcina lugas klusinātā drāmatismā veidoto noslēgumu.”

21. decembra “Literatūrā un Mākslā” Vilis Bendorfs recenzē Induļa Kalniņa autor-koncertu Rīgas Domā (notika 8. decembrī). Koncerts “bija pulcinājis ievērojamu skaitu klausītāju”. Programmā ērģelmūzika un darbi ar ērģeļu piedalīšanos. “Tas deva iespēju iepazīt autoru no tādas puses, ko līdz šim pazinām mazāk. Dzirdējām arī dažus pirmatskaņojumus – “Skumjo dziesmu” un “Lirisko dziesmu” ērģelēm un “Lapigoru” vijolnieču ansamblim ar ērģeļu pavadījumu.”

Un mazliet tālāk. “Indulim Kalniņam mūsu mūzikā jau sen sava paliekama vieta. Melodikas pievilcība darījusi populāras daudzas viņa dziesmas, atzīstama ir autora kompozīcijas tehnika. Kalniņa mūzikā valdīt valda gaišs, lirisks noskaņojums, mēreni tempi. Ja atmiņa neviļ, no visiem autorkoncertā dzirdētajiem skaņdarbiem tikai viens bija rakstīts minorā.

Šis noskaņojums nosaka zināmu vienveidību, koncertā dzirdētie skaņdarbi bija diezgan līdzīgi. Pārdomas izraisīja arī tekstu izvēle. Šodien jau ir vajadzīga drosme, lai vēlreiz komponētu jau daudzkārt izmantotus Aspazijas vai Raiņa tekstus, taču šāda drosme attaisnojas tikai tad, ja rezultāts neatpaliek no iepriekšējiem iztulkojumiem. Sacītais nenozīmē, ka Indulim Kalniņam vajadzētu rīkoties pretēji savai būtībai. Tomēr, ja komponistam nozīmīgajos svētkos ko labu novēlam, tad vispirms to, lai viņa mūzika iegūtu mērķtiecīgāku, konkrētāku izteiksmi un līdz ar to vēl vairāk pievilcības un spēka.”

Koncertā piedalās ērģelnieks Pēteris Sīpolnieks, dziedātāji Leonarda Daine un Druvis Kriķis, Teodora Kalniņa Radio koris Edgara Račevska vadībā un vijolnieku ansamblis Izraila Abramisa vadībā.

28. decembra “Literatūrā un Mākslā” iepriests paziņojums. “Pateicos visām iestādēm, organizācijām, visiem draugiem, kas mani apsveica darba un dzīves jubilejā. Indulis Kalniņš”

1969

Helmers Pavasars “Latvju Mūzikā” stāsta par Albertu Jērumu un citstarp raksta: “Sabiedrīks pēc dabas, Alberts Jērums ātri sadraudzējas ar daudziem Konservatorijas audzēkņiem. Sevišķi tuvi viņam bija Eduards Šēnfelds, Valentīns Bērzkalns, Imants Sakss, Tāivaldis Ķeniņš, Indulis Kalniņš, Irēne Bergmane, Ērika Freimane, Edgars Piesauļa, Valentīns Utkins, tāpat Konservatoriju jau beigušais Bruno Skulte.”

1970

11. jūlija “Literatūrā un Mākslā” Jānis Čākurs raksta par Augusta Gailiša romāna “Tomass Nipernādijs” dramatisējuma iestudējumu. Izrādi neslavē, toties par mūziku saka: “Sava nozīme noskaņas radīšanā ir arī Induļa Kalniņa mūzikai ar piemērotiem Ārijas Elksnes dziesmu tekstiem (īpaši iereibušo sievu trio, tāpat Nipernādijs dziesma pēdējā cēlienā).”

1971

7. februāra “Padomju Jaunatnē” lasāms stāsts par ērģelniekiem, un viens no tālākā četriem Latvijas ērģelmeistariem Andris Misiks saka – viņa miļākie komponisti ir Bahs, Franks, Rēgers un Indulis Kalniņš.

1972

Nikolajs Mūrnieks žurnālā “Karogs” raksta, ka Arvīda Griguļa lugas “Uz kuru ostu” iestudējumā (Arnolda Liniņa režija) Indulis Kalniņš aranžējis “Lai ligo lepna dziesma” un “Iekš Dūna stāv Steuben” – “tiem laikiem atbilstošu dziesmu un deju mūzikas rapsodijas”.

1974

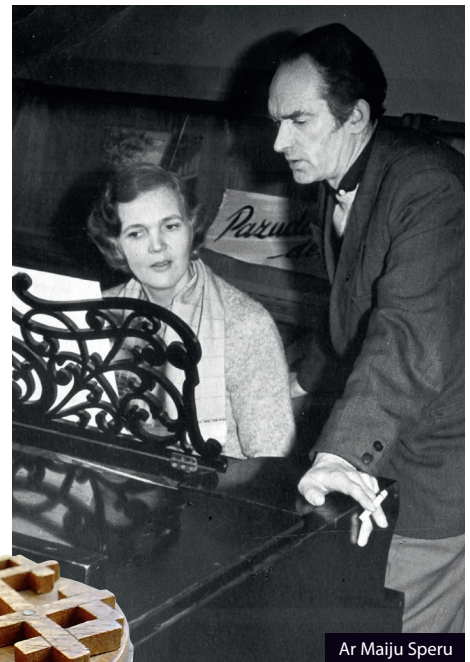
Maija sākumā Rīgas Domā notiek koncerts ar Vadima Salmanova un Induļa Kalniņa mūziku. Jaunas un jau zināmas solodziesmas dzied Mirdza Kalniņa, pavadījumu un skaņdarbus ērģelēm solo spēlē Pēteris Sīpolnieks.

1980

“Dzimtenes Balss” vēsta par medicīnas darbinieku kora “Madara” septiņu gadu jubilejas koncertu, kas vienlaikus bija arī vārdošanas svētki korim, un kora krusttēvs Indulis Kalniņš no LU Lielās aulās ērģelbalzona nolīdzinājis tīstokli ar ziediem un nule komponētu kordziesmu “Madaras”.

Dailes teātrī Indulis Kalniņš sāk darbu 1942. gadā kā orķestra mūziķis. 1947. gadā viņš jau ir orķestra kapelmeistars. Savukārt Mūzikas daļu Kalniņš vada no 1951. līdz 1953. gadam.

Kaut kas no Induļa Kalniņa notīm atrodams Dailes teātrī, un šo saimniecību pārzina teātra Mūzikas daļas vadītājs Juris Vaivods – Induļa Kalniņa netiešs pēctecis šajā amatā. Latvijas Nacionālajā bibliotēkā glabājas kādi neieskaņoti ērģeldarbi, dziesma “Sarkanā svece” jauktam korim (Valda Grēviņa dzeja), teātra mūzikas partitūra “Lielcelkroga ērmu stāsti” un vēl kādi divi desmiti nosaukumu. Latvijas Radio 3 “Klasika” ētera arhīvā var meklēt 2010. gada 7. oktobri vai 2018. gada 15. septembri, kad izskanēja divi apjomīgi raidījumi par Induli Kalniņu. Tur dzirdēsiet Ventas Vecumnieces,

Ar Maiju Speru

Induļa darinātā dozīte

Olģerta Grāviša, Līvijas Dūmiņa, Jura Vaivoda un – kas sevišķi dārgs – komponista dēla, ievērojamā rotkaļa Daumanta Kalniņa (1943) atmiņstāstus par dzimtā mītošo disidentisma un dumpinieckuma garu, par tēva piedzīvojumiem karalaikā un to, ka viņš nekad nav runājis par tiem, stāsta arī par iespaidīgo sērumaršu no mūzikas “Marijas Stjuartes” inscenējumam (paldies Jurim Vaivodam par marša ieskaņojuma atrašanu!), par draugiem teātrī un ārpus tā, par skautu nometnēs iegūtajām prasmēm darboties ar koku, veidojot glieti rotātus priekšmetus, un galu galā par miļāko ēdienu, un tie ir cepti kartupeļiem ar sipoliem (akurāt kā Rahmaninovam).

Aktrise Emīlija Bērziņa atceras, ka Eduards Smiļģis devis Indulim Kalniņam norādījumu, ka šajā cēlienā, lūk, būšot zilas mēbeles un šajā cēlienā sarkanas, lai komponists zinātu, kādu mūziku rakstīt. Citreiz Smiļģis prasa šampanieša mūziku un Indulis pie sevis noburkšķ – vai tad dūmdes’ mūziku te arī nevajadzēsot. Aktrise Velta Krūze atceras, ka Indulis Kalniņš runājot mēdzis stipri sagrūst zilbes un vārdus. Gunārs Placēns atgādina, kā sevišķi puteklainas aktieru dejas laikā Indulis Kalniņš reiz sēdējis suflierbūdā ar gāzmasku galvā. Daumants Kalniņš atminas tēva balsi un spēju bezbailīgi pastaigāties ešu stāvu augstumā vai pat augstāk virs zemes. Juris Vaivods un Normunds Šnē uz Dailes teātra 90. jubileju 2010. gadā sagādā *Sinfonietta Rīga* ieskaņotu Dailes teātra mūzikas tvartu, kur restaurēta arī daža Induļa Kalniņa melodija. Pa teikumu, pa pastāstam mēs liekam kopā Induļa Kalniņa tēlu. Visu pārējo pasaka viņa mūzika. 🎵